

Etr100t.doc

Doc. Ing. Jiří Danzer CSc.

ELEKTRICKÁ TRAKCE 1. - ÚVOD

Obsah

1	Úvod, přehled.....	5
1.1	Obecné úvahy	5
1.1.1	Pohybové zákony	5
1.1.2	Výkon.....	7
1.1.3	Elektromechanická přeměna	7
1.1.4	Napájení.....	8
1.1.5	Harmonické, zvlnění	9
1.1.6	"Ohmův" zákon.....	10
1.2	Metody řešení	10
1.3	Obecné vlastnosti motorů	12
2	Uspořádání trakčních vozidel.....	14
2.1	Uspořádání podle použití.....	14
2.1.1	Trolejbusy.....	14
2.1.2	Tramvaje	15
2.1.3	Podzemní dráha	16
2.1.4	Městské rychlodráhy.....	17
2.1.5	Předměstské jednotky	17
2.1.6	Vozidla pro regionální dopravu	19
2.1.7	Lokomotivy.....	20
2.1.8	Rychlé soupravy.....	21
2.1.9	Speciální a drobná vozidla	21
2.2	Pojezd.....	25
2.3	Provedení skříně	27
3	Uspořádání elektrického pohonu	29
3.1	Uložení motoru a přenos momentu	29
3.2	Omezení rozměrů.....	36
3.3	Příklady provedení motorů.....	40
4	Trakční soustavy, zdroje energie	44

Elektrická trakce 1. - Úvod

1. Úvod, přehled

4.1	Stejnoseměrná trolej	44
4.2	Střídavá trolej.....	45
4.3	Nezávislá a kombinovaná trakce	45
5	Základní parametry vozidel.....	47
6	Interakce s okolím	52
6.1	Pojezd a kolej.....	52
6.2	Sběrač	52
6.3	Napájecí síť.....	53
6.4	Komunikace	54
6.5	Zabezpečení	55
6.6	Elektromagnetické vlivy (rušení)	55
6.7	Hluk	55
7	Součásti měničů.....	57
7.1	Polovodičové součásti	57
7.2	Tlumivky.....	58
7.3	Kondenzátory	59
8	Typická provedení elektrické části vozidel	60

Etr200t.doc

Doc. Ing. Jiří Danzer CSc.

ELEKTRICKÁ TRAKCE 2.

STUPŇOVÉ ŘÍZENÍ SÉRIOVÉHO MOTORU

Obsah

1	Sériový motor.....	64
1.1	Uspořádání a základní vlastnosti	64
1.1.1	Omezení komutátorem	64
1.1.2	Konstrukce	65
1.1.3	Náhradní schéma	67
1.1.4	Magnetizační charakteristika a reakce kotvy	68
1.2	Náhradní schéma, charakteristiky	72
1.3	Ztráty	74
1.4	Oteplení a chlazení	76
2	Řízení a vlastnosti při stejnosměrném napájení.....	78
2.1	Řízení předřadnými odpory	78
2.2	Změna směru točení a šentování	79
2.3	Skupinové řazení	81
2.4	ztráty při rozjezdu	83
3	Tramvajová brzda	84
4	Stejnosemřná vozidla se stupňovým řízením	88
5	Stejnosemřný motor na střídavé síti	93
5.1	Celkové uspořádání	93
5.2	Transformátor a napájecí síť	94
5.3	Usměrnění a vyhlazení	97
5.4	Trakční motory	106
5.5	Charakteristiky	107
6	Cize buzená odporová brzda.....	109
6.1	Zapojení a vlastnosti	109
6.2	Odporníky	112
7	Remanentní proudy	115
8	Střídavá vozidla se stupňovým řízením	117

Etr300t.doc

Doc. Ing. Jiří Danzer CSc.

ELEKTRICKÁ TRAKCE 3.**PLYNULÁ REGULACE CIZE BUZENÉHO MOTORU****Obsah**

1	Cize buzený motor	121
1.1	Základní vlastnosti	121
1.2	Zapojení motorů a skluzové vlastnosti	123
1.3	Cizí buzení	128
2	Pulzní regulace	130
2.1	Základní zapojení pulzních měničů	130
2.1.1	Spínací funkce a její vlastnosti	130
2.1.2	„Snižovací“ zapojení PM	132
2.1.3	„Zvyšovací“ schéma PM	133
2.1.4	Snižování efektivní hodnoty odporu	134
2.1.5	Zvyšování efektivní hodnoty odporu	134
2.2	Zvlnění a efektivní hodnota proudu	136
2.2.1	Vyhlazovací tlumivka	138
2.3	Technické vlastnosti pulzních měničů	139
2.3.1	Omezení parametrů při řízení napětí	140
2.3.2	Omezení při řízení odporu	144
2.3.3	Parazitní kapacity a indukčnosti	145
2.4	Vstupní filtr	147
2.4.1	Určení napětí a proudů	148
2.4.2	Útlum a impedance filtru	151
2.4.3	Rušení v akustickém pásmu	152
2.4.4	Nabíjení filtru	154
2.4.5	Návrh součástí filtru	155
3	Použití na vozidlech	157
3.1	Základní zapojení a trakční charakteristiky	157
3.2	Buzení trakčních motorů	160
3.3	Vstupní obvody	164

Elektrická trakce 3 - Plynulá regulace cize buzeného motoru

1. Cize buzený moto

3.4	Ochrany	166
3.5	Zapojení pro 3000 Vss	167
3.6	Pulzní stabilizace	168
3.7	Elektrické brzdění	168
3.7.1	Rekuperace se sériovým motorem	169
3.7.2	Odporové brzdění v zapojení se „zkříženými diodami“	172
3.7.3	Brzdění v zapojení „s napěťovým meziobvodem“	172
4	Příklady provedených vozidel s PM.....	175
5	Plynulá regulace u střídavých vozidel.....	181
5.1	Zapojení, hlavní části zařízení	182
5.2	Náhradní schéma, průběhy	183
5.2.1	Vliv magnetické vazby vinutí transformátoru	186
5.2.2	Zvlnění usměrněného proudu	188
5.3	Trakční vlastnosti	188
5.4	Energetické vlastnosti	188
5.4.1	Ztráty a účinnost	188
5.4.2	Účíník a vyšší harmonické	189
5.4.3	Možnosti zlepšení energetických parametrů	193
5.5	Brzdění střídavých vozidel	195
5.6	Příklady zapojení vozidel	195